

موضوع: قراردادهای نهایی

مرجع اعلام‌کننده: فرماندهی نزا جا -

مدیریت امور حقوقی

سؤال: یکی از کارکنان نیروهای مسلح

از تاریخ ۶۸/۷/۴ مرتکب فرار از خدمت و

به لحاظ فرار از خدمت بیش از شش ماه

اخراج و نهایتاً پرونده وی در سال ۸۰ با توجه

به عفو مقام معظم رهبری منجر به صدور قرار

موقوفی تعقیب شده. حال بعد از صدور قرار

مزبور چنانچه مدارکی دال به عذر موجه در

مدت فرار ارائه نموده باشد، به چه نحو

می توان قرار موقوفی را فک و نسبت به

موضوع رسیدگی ماهوی نمود؟

نظریه شماره ۶۵۳/۶۵۳ - ۷/۳۴/۴ - کمیسیون

قضایی و حقوقی

چنانچه پس از صدور قرار موقوفی

تعقیب توسط دادسرا، دلایل و مدارکی دال

برداشتن عذر موجه در زمان فرار از خدمت

ارائه شود، دادستان با توجه به وحدت ملاک

ماده (۱۸۰) قانون آیین دادرسی کیفری و به

جهت حفظ حقوق متهم در صورت احراز عذر

موجه می تواند از قرار موقوفی تعقیب عدول

و موضوع را رسیدگی ماهوی نماید. ضمناً،

چنانچه قرار موقوفی تعقیب به تأیید دادگاه

رسیده باشد فک قرار باید از طریق دادگاه

صورت گیرد.

مرجع اعلام‌کننده: دادستان دادسرای

نظامی آذربایجان شرقی

سؤال:

آیا رسیدگی غیابی نسبت به پرونده‌های

متهمین فرار از خدمت که امکان شناسایی و

دستگیری آنها وجود ندارد جایز می باشد یا

خیر؟ کیفیت مختومه نمودن چنین پرونده‌هایی

چگونه می باشد؟

نظریه مورخ ۸۳/۴/۱۴ کمیسیون قضایی

و حقوقی

باعنایت به مواد (۲۷۳) و (۳۱۵) قانون آیین

دادرسی کیفری و قانون راجع به تجویز

دادرسی غیابی در امور جنایی، رسیدگی غیابی

به بزه فرار از خدمت با رعایت مقررات و

تشریفات مربوط امکان پذیر است.

موضوع: فرار از خدمت

مرجع اعلام‌کننده: سرپرست معاونت

آموزش و نیروی انسانی س. م. سپاه -

قض انض

سؤال:

آیا ضابطین نظامی با هماهنگی مراجع

قضایی و دژبان، حق دستگیری کارکنان

وظیفه‌ای که دارای شرایط بند "الف" ماده (۶۰)

قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح

می باشند را بعد از سپری شدن پانزده روز

غیبت دارند یا باید منتظر بمانند تا غیبت به

شصت روز برسد و بعد از شصت روز ضمن

ارسال پرونده به مرجع قضایی اقدام به

دستگیری فرد نمایند؟

نظریه شماره ۵۷۹/۳۴/۷ - ۸۳/۵/۱۸

کمیسیون قضایی و حقوقی

باعنایت به بند "الف" ماده (۶۰) قانون

مجازات جرایم نیروهای مسلح، کارکنان

وظیفه که در زمان صلح برای اولین بار مرتکب

فرار شوند چنانچه ظرف شصت روز از تاریخ

شروع غیبت مراجعت نمایند برابر ماده

قانونی مزبور تنبیه و قبل از شصت روز یگان

تکلیفی به انعکاس موضوع به مرجع قضایی

ندارد؛ لکن چنانچه در اجرای تبصره ماده (۱)

قانون الحاق منتهی به قانون مجازات و مجازات عمومی مصوب سال ۱۳۵۷ و اصلاحیه آن در دیگرس از پانزده روز و قبل از تصویب آن بعد از آن دستگیر شود باید بلافاصله پرمهر همراه متهم به مرجع قضایی ذی صلاح ارسال شود.

نمی باشد این مورد را مشمول حمایت قضایی ماده واحده مزبور تلقی نمی کنند و از پذیرش این ماده در قانون مجازات می کنند. لذا مرجع مستدل و مستند جهت رویه واحد مورد

مبنی بر نداشتن منزل شخصی ساکن شود، آیا عمل وی جرم می باشد یا تخلف؟ نظریه شماره ۸۳/۵/۱۲ - ۷/۳۴/۵۴۶ کمیسیون قضایی و حقوقی

حسب ماده (۹۵) قانون استخدامی سپاه، نحوه استفاده از خانه های سازمانی سپاه برابر قانون نحوه استفاده از خانه های سازمانی ارتش مصوب ۱۳۶۳/۵/۲۸ می باشد و حسب تبصره "۱" ماده (۵) قانون مزبور، خانه سازمانی به پرسنلی که در شهر یا منطقه خدمتی خود دارای خانه مسکونی متناسب با عائله تحت نظر باشند تعلق نخواهد گرفت و سایر شرایط و دلگذاهی، اجاره بها و غیره در قانون مزبور و این نامه مربوط به صورت کامل بیان شده است و به نظر می رسد که از نظر قانونی ابهامی وجود نداشته باشد.

کمیسیون قضایی و حقوقی
موضوع: ایراد خسارت به اموال
مرجع اعلام کنند
آموزش و نیروی انسانی
سؤال:

با عنایت به اینکه ماده (۸۵) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح در خصوص نوع خسارت صرفاً اشاره به نقص یا تضييع اموال نموده، حال چنانچه خسارت وارد شده از نوع معيوب نمودن باشد مشمول ماده قانونی مزبور می باشد یا خیر؟

موضوع: ایراد خسارت به اموال
مرجع اعلام کنند
آموزش و نیروی انسانی
سؤال:
با عنایت به اینکه ماده (۸۵) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح در خصوص نوع خسارت صرفاً اشاره به نقص یا تضييع اموال نموده، حال چنانچه خسارت وارد شده از نوع معيوب نمودن باشد مشمول ماده قانونی مزبور می باشد یا خیر؟

مطرح شده مرتبط با انجام وظایف می باشد یا خیر، به عهده بالاترین مقام دستگام متقاضی می باشد.

نظریه شماره ۸۳/۵/۱۸ - ۷/۳۴/۵۷۹ کمیسیون قضایی و حقوقی
با عنایت به اینکه در ماده (۸۵) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح، به نقص اموال تصریح شده است معيوب نمودن اموال فرعی نقص تلقی می شود.

مرجع اعلام کنند: ریاست سازمان قضایی استان
سؤال:
در جرایم غیر قابل گذشت، چنانچه شکات متعدد باشند و پس از محکومیت در فواصل زمانی مختلف رضایت خویش را اعلام نمایند آیا پس از اخذ رضایت در هر مرحله محکوم باید از قوانین دادگستری، تقاضای اصلاح پاره ای از قوانین دادگستری، تقاضای تخفیف مجازات بنماید و دادگاه می تواند اقدام به صدور حکم تخفیف مجازات بنماید یا جهت اعمال ماده قانونی مزبور رضایت کلیه شکات شرط می باشد؟

۲- در مواردی که گزارش موضوع اتهام علیه شخص یا اشخاص اعلام و در جریان رسیدگی اشخاص دیگری به عنوان معاون یا شریک جرم تحت تعقیب قرار گیرند، یگان از آنها شاکی نباشد و اتهامی را متوجه آنها نداند بنابه درج در متن متقاضی و تشخیص بالاترین مقام دستگام متبوع متقاضی دایر بر ارتباط دعوا با وظایف شخص در اجرای مقررات قانون حمایت قضایی از کارکنان دولت و پرسنل نیروهای مسلح، مکلف به حمایت قضایی و ارائه خدمات حقوقی می باشد.

موضوع: حمایت قضایی
مرجع اعلام کنند: ریاست بازرسی نیروی زمینی سپاه
سؤال:

با عنایت به ماده واحده قانون حمایت قضایی از کارکنان دولت و پرسنل نیروهای مسلح، بعضی از قضات به صرف تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی، نمایندگان حقوقی را جهت دفاع از کارکنان مربوط پذیرفته و بعضی از قضات با توجه به تبصره "۱" ماده واحده مزبور، کسانی را که در ابتدا به عنوان متهم پرونده نبوده و در جریان رسیدگی به عنوان آمر، معاون و یا شریک جرم و تحت تعقیب قرار می گیرند و در حال حاضر دستگاه اجرایی مربوط نیز از آنها شاکی

موضوع: تخلیه خانه های سازمانی
مرجع اعلام کنند: فرماندهی پشتیبانی و اجرائیات حوزه مرکزی سپاه
سؤال:
چنانچه شخصی که فاقد شرایط استحقاقی یا امنیتی جهت استفاده از منازل سازمانی باشد با کتمان حقیقت یا گزارش خلاف واقع

نظریه مورخ ۸۳/۴/۱۴ کمیسیون قضایی و حقوقی
با عنایت به مواد (۲۵) قانون اصلاح پاره ای از قوانین دادگستری و (۲۷۷) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری، در صورت گذشت شاکی یا شکات بعد از قطعیت حکم، دادگاه به درخواست محکوم علیه می تواند مجازات را در صورت اقتضا تخفیف دهد و گذشت شکات قابل تجزیه نمی باشد.

شماره ۴۸، سال هشتم، بهمن و اسفند ۱۳۸۳

اگر عده‌ای گذشت کرده باشند و عده‌ای دیگر گذشت نکنند با استناد به مواد فوق نمی‌توان از تخفیف به نفع محکوم علیه استفاده نمود. ضمناً، تصویر نظریه شماره ۷/۵۳۹۰ مورخ ۱۴/۸/۱۷۳ اداره حقوقی قوه قضائیه در خصوص موضوع به پیوست ارسال می‌گردد.

مرجع استعلام‌کننده: باز پرس شعبه اول دادسرای نظامی اردبیل

سؤال: یکی از کارکنان وظیفه با استفاده از امتیازات ویژه مقام معظم رهبری، از خدمت وظیفه معاف دائم بوده و قبل از انجام مراحل اداری مرتکب فرار از خدمت شده، حال با عنایت به اینکه در زمان فرار استحقاق معافیت را داشته قابل تعقیب و مجازات می‌باشد یا خیر؟

نظریه مورخ ۱۴/۴/۸۳ کمیسیون قضایی و حقوقی

در فرض سؤال، چنانچه متهم در زمان فرار از خدمت، استحقاق معافیت از خدمت را وفق مقررات داشته باشد قابل تعقیب و مجازات نمی‌باشد.

مرجع استعلام‌کننده: دبیر جلسات قضایی سازمان قضایی نیروهای مسلح استان آ. شرقی
سؤال:

آیا جعل در اوراق استراحت پزشکی که از سوی پزشکان در مطب شخصی یا بیمارستان‌های خصوصی، دولتی یا نظامی صادر شده، جعل در سند رسمی است یا عادی؟ و آیا عمل مزبور از مصادیق امور نظامی موضوع ماده (۱۰۳) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح می‌باشد یا خیر؟

نظریه کمیسیون قضایی و حقوقی
۱- با عنایت به مواد (۱۲۸۷) و (۱۲۸۹)

قانون مدنی، اسنادی که در اداره ثبت اسناد و املاک یا دفاتر اسناد رسمی یا در نزد سایر مأمورین رسمی در حدود صلاحیت آنها برطبق مقررات قانونی تنظیم شده باشند رسمی و سایر اسناد عادی است. پس گواهی

به مجازات کسر حقوق و مزایا قابل احتساب می‌باشد.

مرجع استعلام‌کننده: دادیار اجرای احکام دادسرای نظامی کرمان
سؤال:

آیا مرور زمان صرفاً شامل جرایم بازدارنده می‌شود یا خیر؟ فرق جرایم بازدارنده و تعزیری چیست؟ آیا مرور زمان نسبت به جرایمی مثل سرقت، اختلاس، کلاهبرداری و ارتشا قابل اعمال است یا خیر؟

نظریه مورخ ۸/۵/۸۳ کمیسیون قضایی و حقوقی

۱- با عنایت به نص صریح ماده (۱۷۳) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری، مرور زمان صرفاً نسبت به جرایمی که مجازات قانونی آن از نوع مجازات بازدارنده یا اقدامات تأمینی و تربیتی باشد قابل اعمال است.

۲- با عنایت به ماده (۱۶) قانون مجازات اسلامی و تبصره "۱" ماده (۲) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری، تعزیرات شرعی عبارت است

استراحت پزشکی صادر شده از سوی پزشکان شاغل در بیمارستان‌های دولتی (اعم از نظامی و غیرنظامی) که برطبق مقررات در حدود صلاحیت آنها صادر شده‌سند رسمی و جعل در آنها جعل در اسناد رسمی تلقی و سایر گواهی‌های پزشکی که در مطب شخصی یا بیمارستان‌های خصوصی صادر می‌شود سند عادی و جعل در آنها جعل در اسناد عادی تلقی می‌شود. در فرض سؤال، به لحاظ اینکه جهت عدم انجام خدمت وظیفه یا توجیه غیبت بوده از مصادیق امور نظامی تلقی و حسب مورد مشمول مواد (۱۰۳) یا (۱۰۶) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح می‌باشد.

۲- با عنایت به اینکه مجازات کسر حقوق و مزایا، موضوع بند "۱" قسمت «الف» ماده (۳) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح ماهیتاً با جزای نقدی تفاوتی ندارد و هر دو، نوعی مجازات مالی محسوب می‌شوند و با عنایت به وحدت ملاک مقرر در وحدت رویه شماره ۶۵۴ مورخ ۱۰/۷/۸۰ هیأت عمومی دیوان عالی کشور، ایام بازداشت قبلی نسبت

از مجازاتی که در شرع مقدس اسلام برای ارتکاب فعل حرام یا ترک واجب بدون تعیین نوع و مقدار مجازات مقرر گردیده است و مجازات بازدارنده با توجه به ماده (۱۷) قانون مجازات اسلامی، تأدیب یا عقوبتی است که از طرف حکومت به منظور حفظ نظم و مراعات مصلحت اجتماع در قبال تخلف از مقررات و نظامات حکومتی تعیین می‌گردد. بنابراین، جرایمی مانند اختلاس، ارتشا و سرقت تعزیری به لحاظ اینکه دارای حرمت اولیه شرعی می‌باشند و در فقه نیز مستوجب تعزیر دانسته شده‌اند از جرایم تعزیری می‌باشند و مرور زمان نسبت به آنها قابل اعمال نمی‌باشد.

۳- باعنایت به مواد (۱۷۳)، (۱۷۴) و (۱۷۵) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب، مرور زمان حسب مورد صرفاً موجب موقوفی تعقیب یا اجرای حکم از جهت جنبه کیفری آن می‌باشد و مانع استیفای حقوق شاکی یا مدعی خصوصی نمی‌باشد. بنابراین، چنانچه پرونده در دادسرا به لحاظ مرور زمان منتهی به موقوفی تعقیب شود شاکی می‌تواند با ارائه دادخواست، موضوع را از مراجع قضایی ذیصلاح پیگیری و اگر در دادگاه مشمول مرور زمان شود چنانچه موجبات رسیدگی به ادعای خصوصی مطرح شده باشد، دادگاه باعنایت به ماده (۱۶) قانون تشکیل دادگاههای کیفری یک و دو، مکلف به رسیدگی به موضوع می‌باشد و در مرحله اجرای حکم نیز رأی صادر شده صرفاً از جنبه کیفری مشمول مرور زمان می‌شود و چنانچه نسبت به امر حقوقی به تبع امر کیفری حکم صادر شده باشد از جهت جنبه حقوقی رأی صادر شده مشمول مرور زمان نمی‌باشد.

مرجع استعلام‌کننده: معاون دادستان نظامی استان آذربایجان غربی

سؤال:

چنانچه برابر قانون قبلی جرایم و مجازات

نیروهای مسلح، با اعمال کیفیات مخففه رأی به محکومیت شخصی به میزان کمتر از حداقل قانونی صادر و در قانون جدید مجازات آن عمل کمتر شده باشد، آیا در صورت تقاضای تخفیف وفق ماده (۱۱) قانون مجازات اسلامی، دادگاه مجدداً مکلف به تخفیف می‌باشد یا به لحاظ تخفیف اعمال شده در زمان رأی تکلیفی به تخفیف ندارد؟

نظریه مورخ ۸۳/۳/۱۳ کمیسیون قضایی و حقوقی

باتوجه به صراحت بند "۳" ماده (۱۱) قانون مجازات اسلامی، در صورتی که مجازات جرمی که مرتکب به آن مجازات محکومیت قطعی پیدا کرده است به موجب قانون لاحق تخفیف پیدا نماید، محکوم علیه می‌تواند از دادگاه صادرکننده حکم یا دادگاه جانشین تقاضای تخفیف مجازات بنماید و در این صورت دادگاه مکلف به تخفیف مجازات قبلی می‌باشد، هر چند که مجازات اولیه کیفیات مخففه کمتر از حداقل مجازات قانونی تعیین و یا تبدیل شده باشد.

مرجع استعلام‌کننده: دادستان داسرای نظامی استان همدان

سؤال:

آیا قانون وصول برخی از درآمدهای دولت با توجه به تبصره "۲" ماده (۳) قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح، در محاکم نظامی ملغاً شده یا اینکه کماکان نسبت به جرایم خاص نظامی قابلیت اعمال و اجرا دارد؟

نظریه مورخ ۸۳/۳/۱۳ کمیسیون قضایی و حقوقی

باعنایت به اینکه قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح، خاص و مؤخر التصویب است و چگونگی موارد تبدیل مجازات حبس به جزای نقدی و غیره و میزان مجازات‌های تبدیلی دقیقاً در قانون مزبور پیش‌بینی شده است و حتی در تبصره "۳" ماده (۳) به تبدیل الزامی نیز تصریح شده است؛ بنابراین، قانون نحوه وصول برخی از درآمدهای دولت و نحوه

صرف آن مصوب ۱۳۷۲ نسبت به جرایم و مجازات‌های مندرج در قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح قابل اعمال نمی‌باشد.

مرجع استعلام‌کننده: شعبه دوم دادگاه نظامی یک خراسان و بیرجند

سؤال:

فردی از پرسنل نیروی انتظامی به جرم اخذ رشوه به مبلغ سیصد هزار ریال محاکمه و به استناد بند "۳" ماده (۹۳) قانون مجازات جرایم ن.م، مصوب سال ۷۱ به تحمل دو سال حبس و اخراج از خدمت محکوم و حکم صادر شده در سال ۸۱ اجرا گردیده است. حال با توجه به اینکه وفق مقررات بند "الف" ماده (۱۱۸) قانون جدید مجازات جرایم ن.م، مجازات اخراج در خصوص اتهام فوق به تنزیل درجه یا رتبه تخفیف یافته است، آیا محکوم علیه می‌تواند به استناد بند "۳" ماده (۱۱) قانون مجازات اسلامی، از دادگاه تقاضای تخفیف مجازات نماید؟

نظریه مورخ ۸۳/۲/۲۹ کمیسیون قضایی و حقوقی

مقررات ماده (۱۱) قانون مجازات اسلامی، استناد به قانون لاحق را در صورتی که مبنی بر تخفیف یا عدم مجازات بوده و یا از جهات دیگر مساعدتر به حال مرتکب باشد نسبت به جرایم سابق بر وضع آن قانون تا زمان صدور حکم قطعی لازم‌الاجرا، مؤثر دانسته است. اعمال مقررات مزبور در مورد احکامی که در حال اجرا باشد منعی ندارد. همچنین براساس بند "۱" ماده فوق، در صورتی که حکم در جریان اجرا باشد موقوف‌الاجرا خواهد ماند.

با مذاقه در عبارات ماده فوق خصوصاً عبارت "تصدور حکم قطعی لازم‌الاجرا" و عبارت "در جریان اجرا" مشخص می‌شود که قانونگذار متعرض وضعیت پس از اجرا (که مورد استعلام آن دادگاه محترم است) نشده است.

ادامه دارد